

Amil ?lili: “?qtisadiyyat?n yeni inki?af m?rh?l?sin? q?d?m qoymas? pe?? t?hsilin? mara?? art?r?”

T?t?hsil Nazirliyinin “ASAN xidm?t”l? birg? h?yata keçirdiyi daha bir layih? “ASAN pe??” layih?si bu il d? u?urla davam edir. Öt?n il ilk d?f? keçirilm?sini baxmayaraq, böyük u?urlarla yadda qalan layih? bar?d? Pe?? T?hsili üzr? Dövl?t Agentliyinin pe?? t?hsili mü?ssis?l?rinin idar? edilm?si, keyfiyy?tini t?minat? v? monitoring? öb?sinin müdiri Amil ?lili dan??b.

- Avqustun 1-d?n “ASAN pe??” layih?si üzr? s?n?d q?bulu ba?lay?b. Öt?n bir h?ft?lik mü?ahid?l?riniz n? göst?rir?

- Öt?n ild?n ba?layan layih? ilk d?f? Azərbaycan Respublikas? ?razisind? m?hdud dair?d? h?yata keçirildi. ?lk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? “ASAN xidm?t” m?rk?zl?rind? q?bul apar?ld?. ?sas m?qs?d dövl?t ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? q?bulun rahat???n v? obyektivliyini t?min etm?k idi. Bu cür s?n?d q?bulu ?halinin rahat??? il? yana??, ??ffaf???n t?min olunmas?na, obyektiv q?bul prosesinin t??kilin? xidm?t ed?c?kdi. Biz bu m?qs?dimiz? nail olduq. Daxil olan müraci?tl?r göst?rir ki, bu il mara? daha yüks?k s?viyy?d?dir. Bel? ki, avqustun 1-d?n 2017-2018-ci t?tdris ili üzr? “ASAN pe??” layih?si ç?rçiv?sind? ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? s?n?d q?buluna start verilib. Art?q 2000-d?n çox qeydiyyatdan keç?n var. Bu q?d?r yüks?k fall?q mü?ahid? olunmas?nda öt?n ilin t?crüb?sinin rolunu dana bilm?rik. Y?ni, öt?n il i?tirak ed?nl?rin t?crüb?si var v? bu bar?d? çoxlar? m?lumatlıd?rlar. Art?q q?bulun n? vaxt ba?layaca??n? gözl?yirdil?r.

- Öt?n il ilk d?f? h?yata keçirilm?sini baxmayaraq, layih? u?urlarla yadda qal?b.

- ?lk növb?d? qeyd etdiyimizi kimi pe?? t?hsili mü?ssis?l?rin? ?agirdl?rin q?bulu prosesind? ??ffaf? v? v?t?ndalar?n s?n?d q?bulu prosesind? rahat müraci?t etm? imkanlı??? t?min edildi. Öt?n il yaln?z Bak? v? G?nc? ??h?rl?ri üzr? 6 min n?f?r “ASAN Pe??” layih?si üzr? s?n?d q?bulunda i?tirak etdi. Eyni zamanda, q?bul prosesinin n?tic?l?rinin t?hlili zaman? m?lum oldu ki, “ASAN Pe??” layih?si ç?rçiv?sind? qeydiyyatdan keç?rk? ilk pe??-ixtisas t?hsili mü?ssis?l?rin? q?bul edilm? ?agirdl?rin 25 faizinin orta attestat bal? 4 v? ondan yuxar? olub. Bu is? pe?? t?hsili mü?ssis?l?rind? mövcud ?agird kontingentinin keyfiyy?t göst?ricil?rind? olan musb?t d?yi?ikliyin t?zahürüdür.

- B?s, öt?n ilki u?urlarda q?bul prosesinin t?kili formas?n?n rolu n? q?d?rdir?

- Q?bul qaydalar?n d?yi?m?sinin rolu dan?lmazd?r. ?lav? s?n?dl?rl?b olunmad???ndan v?t?ndalar?n rahat??? t?min edildi. ??xsiyy?t v?siq?si v? ümumi v? ya tam orta t?hsil haqq?nda ??had?tnam?/attestat?n? götürüb ?hans?sa t?hsil mü?ssis?sini deyil, bir ünvana -“ASAN xidm?t” m?rk?zin? müraci?t edir v? geni? ixtisas seçimi etm?k ?ans? qazan?r. Bununla da sad?c?, ist?diy ixtisas? seçm?kl? bu sah?d? yeti?m?sini z?min haz?flay?r. Odur ki, s?n?dl? q?bulundak? rahat?q, ?lav? subyektiv amill?rin olmamas? bu sah?d? böyük dönü?? s?b?b oldu.

- Bu ild?n rahat?q bir az da art?b. Layih? art?q daha geni? co?rafiyan? ?hat? edir.

- Bu il bütün “ASAN xidm?t” m?rk?zl?rind? - Bak?, G?nc?, Sumqayıt, Q?b?l?, B?rd?, Sabirabad, Masallıdak? m?rk?zl?rin h?r birind? pe?? seçm?k ist?y?nl?r üçün ??rait yaradıl?b. H?min m?rk?zl?r? ba?qa rayonlarda ya?ayanlar da müraci?t ed? bil?r. Bunun üçün m?kt?b? getm?l?rin? ehtiyac yoxdur. ?xtisaslar bar?d? nazirliyin sayt?nda da geni? m?lumat verilir. Yaxud rayonda bir “ASAN xidm?t” m?rk?zin? g?lm?kl? v?t?nda? Bak?da bird?n-bir t?11st?hsil mü?ssis?sini ixtisaslar? haqq?nda m?lumatlar ala bilir v? 10 ixtisas üzr? seçim apar?r.

- Yerl??dirilm?y?nl?r ola bil?rmi v? onlar n? ed?c?k?

- ?xtisas seçimind? ?agirdin seçdiyi ixtisas üçün ön?mli say?lan f?nl?r üzr? göst?ricil?rin? diqq?t yetiril?c?k. Haz?rda ixtisas seçimi aparıl?r? ?agirdl?rin dü?düyü ixtisas b?lli olduqdan sonra s?n?dl?rini h?min t?hsil mü?ssis?l?rin? t?qt?qdim? ed?c?kl?r. Bunun üçün 1 h?ft? vaxt veril?c?k. 20 yer ayrıl?n ixtisas üzr? 30 n?f?r s?n?d veribsb?bii ki, yerl??dirilm?y?nl?rin olaca?? da labüddür. Tutaq ki, 20 yüks?k göst?ricili olanlar seçil?c?k, qalanlar? seçdikl?ri növb?ti ixtisaslara dü??c?k. Bu prosesd? k?narda qalanlar yaln?z m?hdud ç?rçiv?d? seçim ed?nl?r ola bil?r. M?s?l?n, “Yaln?z N?rimanov rayonu ?razisind? oxuya bil?r?m”, - deyirs?, buradak? t?hsil mü?ssis?l?rind?n d? 1 v? ya 2 ixtisas seçibsb?, ?agird bu prosesd? yerl??dirilm?y? bil?r. Yerl??dirilm?y?nl?r v? bo? qalan yerl?r üçün növb?ti m?rh?l? avqustun 28-d?n sentyabr?n 7-d?k davam ed?c?k.

- Bu il t?b?iq edil?n ba?qa yenilikl?r d? var?

- G?Öt?n ilin t?crüb?s?s?saslan?b?b?zi-yenilikl?r etmi?ikl? M?s?l?n, öt?n il yerl??dirildikl?ri ixtisaslar? q?bul etm?y?nl?r olurdu. Bu da ondan ir?li g?lirdi ki, ixtisas seçilir v? bu prosesi "ASAN xidm?t" m?rk?zinin operatoru h?yata keçirirdi. Bu il "ASAN" könüllül?ri v? Pe?? T?hsil üzr? Dövl?t Agentliyinin nümay?nd?l?ri bu proses? c?lb olunub. Onlar ixtisas seçimind? ?agirdl?r? köm?k edirl?r. Bu il h?r k?s? seçib t?sdiql?tdikl?ri ixtisaslar?n siyah?s? verilir. Bundan ba?qa, ixtisas seç?rk?n onlara m?kt?bl?r, korpuslar?, hans? korpusda hans? ixtisaslar?n t?dris olundu?una dair bütün m?lumatlar verilir. T?hsil proqram?n n?müdd?ti, öd?ni?lidirs?, öd?ni?in miqdar? bildirilir. Valideyn v? ya?agird bu m?lumatlar?l?d? etdikd?n sonra ixtisas seçiminin özü t?sdiql?dir. Odur ki, bu il "Niy? bura d?mü??m?" dey?nl?r olmayacaq.

- Öd?ni?in m?bl??ind? d? d?yi?iklikl?r var, yoxsa öt?nilki r?q?ml?r qüvv?d?dir?

- R?q?ml?rd?d?yi?ib. Öd?ni? haqq? bu il a?a??sal?n?b. Öt?n il ixtisasdan as?l? olaraq minimum 500 manat n?z?rd? tutulurdusa, bu il qiym?tl?r 350 manatdan ba?lay?r v? 500 manata q?d?r d?yi?ir.

- Q?bul prosesind? neç? pe?? t?hsil mü?ssis?si i?tirak edir?

- 14-ü pe?? t?hsil m?rk?zl?ri, 1-i t?dris m?rk?zi olmaqla bütün pe?? liseyl?ri v? pe?? m?kt?bl?ri i?tirak edir.

- Siyah?da h?l? f?aliyy?t göst?rm?y?n Q?b?l? pe?? t?hsil m?rk?zi d? var?

- B?li, q?bul prosesin? Q?b?l?d? pe?? m?kt?bi v? turizm otelçilik üzr? t?dris m?rk?zinin bazas?nda yarad?lan, mümüasir standartlara uy?un Q?b?l? Pe?? T?hsil M?rk?zinin ixtisaslar? da sal?n?b. M?rk?zin növb?ti t?dris ilind?n f?aliyy?t? ba?layaca?? n?z?rd? tutulub. Q?bul olunanlar yeni t?hsil ilind?n orada t?hsil ala bil?c?kl?r.

- Siyah?da ?T STEP Akademiyas?n?n neç? ixtisas? var?

- ?T STEP Akademiyas? dövl?t-biznes ?m?kda?l??? ç?rçiv?sind? h?yata keçiril?n çox u?urlu layih?l?rd?ndir. Bu il ilk d?f? olaraq mü?yy?n göst?ricil?ri yüks?k olan u?aqlar?n ?T STEP-d? t?hsil almaq imkan? olacaq. Q?bula bir ixtisas daxil edilib. Veb-dizayner ixtisas? üzr? h?m öd?ni?li ?saslarla, h?m d? dövl?t hesab?na t?hsil n?z?rd? tutulub. H?min ixtisasa q?bulda yaln?z tam orta t?hsilli v?t?nda?lar i?tirak ed? bilir v? attestat göst?ricil?ri yüks?k olan ?agirdl?r? üstünlük verilir. Bildiyiniz kimi veb-dizayner üçün yarad?c?l?q, istedad bax?? m?s?l?l?ri çox ön?mli oldu?undan t?sadıfı seçil?nl?rin olmas? arzuolunan deyil. Özünd? bu keyfiyy?tl?ri gör?n h?r k?s s?n?d q?bulunda i?tirak ed? bil?r.

- ?xtisas seçimind?n sonrak? proses nec? olacaq?

- Prosesin sonunda bütün müraci?tl?r elektron sistem vasit?si il? d?y?rl?ndiril?c?k v? yerl??dirilm? apar?lacaq. Bilirsiniz ki, hazırda attestat bal? ?sas?nda "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind? ixtisas seçimi apar?l?r. H?r namiz?d? 10 ixtisas seçm?y? imkan verilib. ?xtisaslar üzr? attestat göst?ricisi uy?un olanlar h?min yerl?ri tutacaq. Onlar? sistem özü y?erl??dir?c?k. Tutaq ki, a?paz ixtisas? üzr? Bak?da bir nec? t?hsil mü?ssis?sind? pe??-haz?rl??? h?yata keçirilir. H?min ixtisas?n oldu?u t?hsil mü?ssis?l?rinin ham?s?n? seçm?k olan Orta ixtisas bal?na gör? yerl??dirilm? apar?lacaq v? v? avqustun 23-d?n tic?l?r elan olunaraq saytda yerl??diril?c?k. ?agirdl?r yerl??dirildikl?ri ixtisaslar üzr? t?hsil mü?ssis?l?rin? s?n?dl?rini t?qdim ed?c?k v? müsahib? komissiyas?na ehtiyac duyulmadan d?rs ili ba?layanda orada t?hsil alacaqlar.

- S?n?d q?bulu yerl?rinin f?rql?ndirilm?si n? il? ?laq?dard?r? Dövl?t hesab?na t?hsil alanlara yaln?z "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind?, öd?ni?li ?saslarla t?hsil almaq ist?y?nl?r? is? h?m d? t?hsil mü?ssis?l?rinin özünd? ixtisas seçm?y? imkan verilib...

- Bak? Bak? v? G?nc? üzr? büdc?v?y? öd?ni?li ?saslarla t?hsil almaq ist?y?nl?r?ancaq "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rin? müraci?t etm?lidir. Rayonlarda olan "ASAN xidm?t" m?rk?zl?rind? ham? ixtisas seç? bil?r. Öd?ni?il?r is? "A "ASAN xidm?t"l? yana??, t?hsil mü?ssis?sind? d? müraci?t ed? bil?rl?r. Bel? olan halda i??götürnl? ?m?kda?l?q ç?ç?rçiv?sind? mü?ssis?nin sifari? etdiyi ixtisas üzr? ?agirdin s?n?dl?ri m?kt?bin özü? t?qdim edil? bil?r. Bu istisna edil?rk?n i??götürnl?rl? ?m?kda?l?q m?s?l?l?ri n?z?r? al?n?b. Pe?? t?hsil mü?ssis?l?rind? yerl?r, ad?t?n, sifari?l?r ?sas?nda mü?yy?n olundu?undan mü?ssis?l?rin ist?yi d? ?sas götürülür. M?s?l?n, rayondak? hans?sa mü?ssis? ona

İdareyə mülkiyyət sahəsinə üzərək müxtəssis üçün orada fəaliyyət göstərən peşə təhsil müəssisəsinə müraciət edir. Kadr hazırlıqna müəssisə özünə investisiya ayırır. Belə olan halda müəssisənin səlahiyyətlərini də tələndirən almaq istəmir. Çünki götürənlər də məhkəmə qərarı olmadan onları göndərərək kadrları məktəbin özündən sənədlər qəbulu hətta keçirilir. "ASAN xidmət" olmayan yerlərdə də məktəbin özünə müraciət mümkündür. Elektron qeydiyyat sistemi məktəblərdə də var.

- Peşə təhsilində 3 illik təhsil proqramı seçənlər üçün nəzərdə tutulan kriteriya nədir? Nəticə nədir?

- Tutaq ki, ali təhsilli biri müəyyən vaxtdan sonra ixtisasına məktəp bazarında tələbat olmadığını fərq edərək bəzi fərdi ixtisasa yiyələnmiş istəyini bildirir. Təbii ki, bu zaman məktəp bazarının tələbini nəzərdə alaraq və qəsa zaman keçirəndə, məsələn, 6 ay, 1, ya da 2 il ərzində tam yeni ixtisasa yiyələnəcəkdir. Bu, peşə təhsilinin əsas üstünlüyüdür. Daha bir üstünlüyü isə attestat almağa imkan verən proqramın da olmasıdır. İlk peşə ixtisas təhsili müəssisələrində ümumi orta təhsil bazasından sənədlər verənlər attestat verərək tam orta təhsil tələf etməsinə imkan verən proqram var. Həmin proqramı gələnlər peşə ilə yanaşı, tam orta təhsili bitirənlərinə də sənəd, attestat da tələf etməyə imkan verir. Oudur ki, sadəcə orta təhsil haqqında attestat tələf etməyə üçün müraciət edənlərdə rast gəlinir. Məhz bunu nəzərdə alaraq qərar gəldik ki, 3 illik təhsil proqramları üzrə peşə ixtisas təhsilini maksimum 2 il ərzində ümumi orta təhsil bazasından bitirənlər əməl edə.

- 3 illik təhsil proqramının digər rəndən fərqi nədir?

- Attestat alması üçün burada həmin ümumi təhsil proqramları hətta keçirilir, həmin də peşə təhsili öyrədilir. Ona görə də sadəcə ixtisas tələf etməyə istəyənlər üçün 1 və 2 illik qruplar var.

- Sizcə, bu il uurların davamı olacaqmı?

- Vəla onu deyim ki, dünya praktikasında insanlar 40-50 faiz qədər peşə təhsilini istiqamətlənir. Nəinki əf etməyi ölkələrdə. Ağırda 70 faizi peşə təhsilini seçir və xüsusilə texniki yönümlü ixtisaslar üzrə ixtisaslaşır. Bizdə isə bu, çox azdır, cəmi 11 faiz təkil edir. Peşə təhsilinin əhalinin maraqlı vəziyyətinə nəzər aldığımızda, ötən ilin nəticələrində, bəzi müəahidələr də, çox böyük ümid yaradır. Bilirsiniz ki, son illərdə hətta keçirilən islahatlar, iqtisadiyyatın yeni inkişaf mərhələsinə qədər qoymasın, məktəp bazarının mövcud vəziyyəti, Azərbaycan və dünya iqtisadiyyatının qarşılıqlı inteqrasiyası insanların dünyagörüşündə dönüşü sərbəst oldu. Keçən bir il ərzində peşə təhsili ilə bağlı ölkə rəhbərliyi, o cümlədən Təhsil Nazirliyi xəttilə kifayət qədər uurlu islahatlar hətta keçirildi. Həmin islahatlar da ümumi proses təkan verdi və əhalinin peşə təhsilinin marağını artırdı. Bu maraq ötən il özünü qəbul prosesində göstərdi. Nədi isə maraq daha yüksək vəziyyətə müəahidə olunmaqdadır. Çünki ötən bir il ərzində peşə təhsili müəssisələrinin təhsiləməsi artıran ciddi proseslər gedib. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 2016-cı il 6 dekabr tarixli Fərmanı ilə "Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi" təsdiq edildi. Eyni zamanda, ilk peşə ixtisas təhsili müəssisələrində rəsonallaşma tədbirlərinə start verildi. Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 11 oktyabr tarixli 405 nömrüli Qərarı ilə Bakı və Gəncə şəhərlərində yerləşən 32 ilk peşə ixtisas müəssisəsi birləşdirilərək onları bazasında dövrün tələblərinə cavab verən 13 ixtisaslaşmış peşə təhsil mərkəzləri yaradıldı. Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 5 iyun tarixli Qərarı ilə Qəbələ Peşə Məktəbi Qəbələ Turizm və Otelçilik üzrə Peşə Tədris Mərkəzi ilə birləşdirildi, onları bazasında Qəbələ Dövlət Peşə Təhsil Mərkəzi yaradıldı.

Aparılan islahatlar dövlətin diqqəti, bu sahədə fəaliyyət göstərən müəssisələrdə əməli-texniki bazanın gücləndirilməsi insanların peşə təhsilində olan marağını məhsulət mənadı təsir etdi. Eyni zamanda peşə təhsili üzrə müxtəssislərin peşəkar olaraq cəmiyyətə mühüm mövqə tutması da təsir edən əsas amillərdir.

"Azərbaycan müəllimi"